

VENTS D'ULTRAMAR

JORDI PIGEM

FILÒSOF

En el laberint de les abstraccions

Al segle XVIII un prodigi anglès, Jedediah Buxton, va anar per primer cop a veure una obra de Shakespeare, *Ricard III*. En acabat, el seu únic comentari fou que els actors havien pronunciat un total de 12.445 paraules i que les danses de l'obra sumaven 5.202 passes. En tot dos casos les xifres són exactes. Però no va saber dir ni un mot sobre el que deien aquelles paraules, sobre la trama de l'obra o les vicissituds dels seus personatges.

El seu cas pot servir com a símbol del món contemporani, cada dia més encisat per xifres i abstraccions i més sord a les coses que donen sentit a la vida. Ens agrada quantificar-ho tot. Ens fa sentir més segurs. Les xifres i les estadístiques prolifereixen arreu, en l'economia i en la política, a l'escola i en les transmissions esportives. Un cop quantificat, tot es pot processar i consumir. I les grans empreses s'afanyen a comprar-ho i a patentar-ho tot, organismes inclosos. Mai fins avui no havia calgut dir que «el món no és en venda!».

E. F. Schumacher, pare de l'economia ecològica, explicava a *Small is beautiful* que mesurar-ho tot pel seu preu no només és fal·laç, sinó que destrueix la cultu-

ra i la societat: de la realitat només en queda el que es pot reduir a xifres i abstraccions. L'obra duia un subtítol revelador: «Una economia com si la gent tingué importància». Perquè per als tecnòcrates només tenen importància els resultats quantificables, no la vida de la gent o de la biosfera.

Hi ha economistes que creuen que tot va bé al món si els indicadors macroeconòmics funcionen i les borses puguen. Hi ha biòlegs eminents que confonen els organismes amb seqüències de nucleòtids. I pensadors que pensen que les persones som una mera suma d'àtoms i molècules. Hi ha qui confon el valor de les coses amb llur preu, qui confon la qualitat d'una obra amb les seves xifres de vendes o índexs d'audiència, qui s'allunya de la comunicació humana directa, cara a cara, gest a gest, perquè s'estima més la comunicació abstracta a través d'internet. Anem cap al món de Matrix.

El món en el qual creixen els infants d'avui té cada vegada més pantalles i miratges digitals i menys contacte amb persones de debò i amb els ritmes i éssers de la natura. Potser això els podria ajudar a desenvolupar la intel·ligència abstracta...

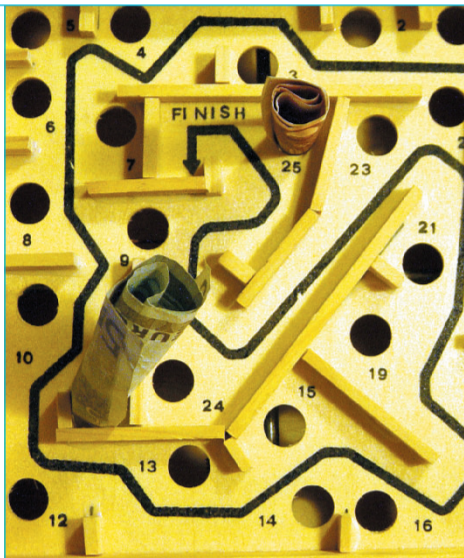

FOTO → XAVIER BORRÀS

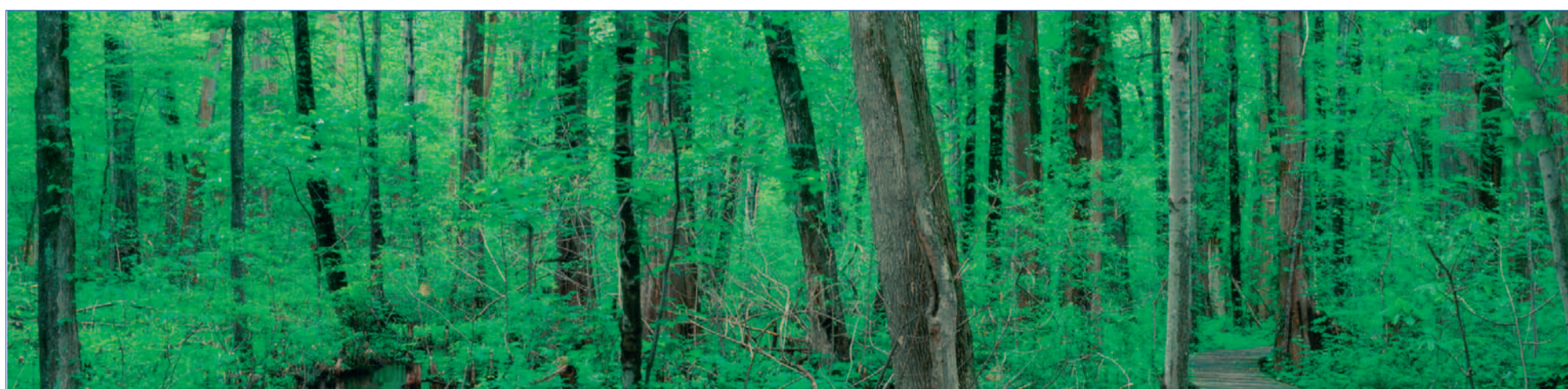
si fos un element més d'una educació integral. Investigadors de la Universitat de Munich, basant-se en un amplíssim estudi en 31 països, van concloure a finals de l'any passat que la capacitat per a les matemàtiques i la lectura disminueix notablement a les llars on hi ha més d'un ordinador, així com entre els alumnes que utilitzen l'ordinador a l'escola més d'un cop per setmana. L'investigador Ludger Wo-

essmann comenta que l'ús excessiu d'ordinadors resulta contraproduent per als alumnes. Sobretot quan les màquines substitueixen formes més humanes d'educació.

Els tecnòcrates pensen que el seu és el món real, quan en realitat és un laberint de castells en l'aire, ni que siguin *hi-tech*. El món real de debò és el món de la nostra experiència quotidiana, millor representada per la bona literatura que per les estadístiques. És el món de sensacions i qualitats que sentim directament amb el cor i amb el cos. És el món que compartim amb els pobles indígenes, amb la Terra que ens sosté i amb totes les seves formes de vida. El món que els projectes tecnocràtics ofeguen dia a dia sota l'asfalt uniformitzador dels grans projectes, bastits amb xifres i abstraccions.

Com deia *El petit príncep*: «Les persones grans s'estimen les xifres. Quan els dieu que heu fet un nou amic mai no us pregunten res d'essencial. No us demanen, 'Com sona la seva veu?, Quins són els jocs que li agraden més?, Col·lecciona papallones?'. En canvi us demanen 'Quants anys té?, Quants germans té?, Quant pesa?, Quant guanya el seu pare?'. Només a partir d'aquestes xifres creuen poder fer-se una idea que el coneixen».

Cal parar més esment a la intuïció i els sentits. En neix el seny. Les abstraccions i les xifres poden ser ben precises, però són sempre ombres grises d'un món que és molt més ric. Les coses veritablement importants no es poden quantificar.

Hi ha llocs on estem orgullosos de no deixar petjada.

Al Grup Gas Natural estem compromesos amb la utilització, sàvia i responsable, dels recursos naturals. Perquè el nostre entorn és, també, la nostra llar.